

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

483

Vragen van het lid **Wiersma** (VVD) aan de Staatssecretaris van Economische Zaken en Klimaat over *het bericht «Start-ups vroegen massaal om steun, de overheid zei ook massaal «nee»»* (ingezonden 22 september 2020).

Antwoord van Staatssecretaris **Keijzer** (Economische Zaken en Klimaat) (ontvangen 15 oktober 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Start-ups vroegen massaal om steun, de overheid zei ook massaal «nee»»?¹

Antwoord 1

Ja, ik ben bekend met het bericht.

Vraag 2

Was u ervan op de hoogte dat de meerderheid van de aanvragen voor een Corona-OverbruggingsLening (COL) van start-ups geweigerd werd? Deelt u de mening dat start-ups de steun moeten krijgen die zij verdienen?

Antwoord 2

Ja, hiervan ben ik op de hoogte.

Voordat de aanvragen bij de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) terechtkomen, wordt er door TechLeap een eerste selectie gemaakt op grond van grove criteria zoals doelgroep en bedrag. De door TechLeap goedgekeurde aanvragen (het overgrote deel) worden ter beoordeling doorgezonden naar de ROM's. De resterende aanvragen worden door TechLeap geweigerd. De verwachting was dat van het totaal aantal aanvragen dat bij de ROM's in behandeling wordt genomen ongeveer 50% gehonoreerd zal worden en daarmee 50% zal worden afgewezen. Dit is in de praktijk ook het geval. De meest voorkomende afwijzingsgronden zijn momenteel:

- behoort niet tot de doelgroep,
- onvoldoende relatie coronacrisis,
- onvoldoende comfort dat onderneming in staat is om lening af te lossen uit eigen toekomstige cashflow,
- onvoldoende comfort dat volgende investeringsronde wordt opgehaald en

¹ NRC, 18 september 2020 (<https://www.nrc.nl/nieuws/2020/09/18/start-ups-vroegen-massaal-om-steun-de-overheid-zei-ook-massaal-nee-a4012701#/handelsblad/>).

- onvoldoende informatie aangeleverd om een inschatting te kunnen maken.

Daarnaast deel ik de mening dat start-ups de steun moeten krijgen die zij verdienen. De ROM's bezitten de expertise en kennis om deze vragen goed te beoordelen. De ROM's hebben ruime ervaring in het beoordelen van business cases en (risicovolle) investeringsaanvragen. Om deze reden ben ik ervan overtuigd dat zij de start-ups helpen die geholpen moeten worden.

Vraag 3

Kunt u meer toelichting geven over hoe het kan dat start-ups slechts enkele zinnen onderbouwing kregen voor hun afwijzing en dat zij willekeur ervaren bij de toekenning van de lening?

Antwoord 3

De uitvoering van de COL-regeling, inclusief beoordeling, klachtenafhandeling en honorering en afwijzing, is belegd bij de ROM's. Om willekeur tegen te gaan, heb ik de ROM's een beoordelingskader² met criteria meegegeven. Dit beoordelingskader is opgenomen in de leningsovereenkomsten die zijn gesloten met de ROM's. In dit beoordelingskader is een aantal criteria gesteld. Voorbeelden hiervan zijn:

- Toets op lopende kredietfaciliteiten met de bank (normaal en coronamodules).
- Bedrijven moeten onderbouwen dat terugval in geprognosticeerde omzet gevolg is van COVID-19-crisis.
- De steun moet vallen binnen het gestelde staatssteunkader van de EC (loopt tot 31 december 2020).

Met deze beoordelingscriteria wordt objectiviteit nagestreefd. Ik herken me dan ook niet in het standpunt dat er sprake zou zijn van willekeur bij het toekennen van een lening.

Vraag 4

Kunt u het beoordelingsproces binnen de regionale ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) toelichten? Wat vindt u van uitspraak van de directeur ROM Zuid-Holland dat er onherroepelijk een mate van subjectiviteit binnen dit beoordelingsproces aanwezig is? Is het mogelijk dat er aanvragen werden afgekeurd door de hoge werkdruk binnen de ROM's? Is er bij de ROM's voldoende kennis aanwezig om deze beoordelingen te doen?

Antwoord 4

De procedure van het beoordelingsproces is als volgt ingedeeld: Voordat de aanvragen bij de Regionale Ontwikkelingsmaatschappijen (ROM's) terechtkomen, wordt er door TechLeap een eerste selectie gemaakt op grond van grove criteria zoals doelgroep en bedrag. De door TechLeap goedgekeurde aanvragen worden ter beoordeling doorgezonden naar de ROM's. De resterende aanvragen worden direct door TechLeap geweigerd. Wanneer de aanvragen bij de ROM's binnenkomen, worden de bijgevoegde business cases en informatie doorgenomen door een investment manager. De investment managers controleren de ingediende COL-aanvragen op een set objectieve voorwaarden en worden daarnaast gevraagd om de aanvragen op een aantal kwalitatieve criteria zoals fte, R&D, belang innovatie te controleren. Ook dient er te worden gekeken naar het toekomstperspectief van het bedrijf dat een aanvraag indient. Deze criteria hebben deels een subjectieve aard, maar zijn van groot belang om vast te kunnen stellen of een bedrijf met overheidssteun kan overleven.

Na een zorgvuldige behandeling wordt de aanvraag op grond van het professioneel oordeel van de investment manager verder in behandeling genomen of afgewezen. Als een aanvraag verder in behandeling wordt genomen, wordt er een onderhandelingsperiode gestart over het contract tussen de ROM en het bedrijf. Nadat de overeenkomst is getekend wordt het leningsbedrag overgemaakt.

De ROM's bezitten de expertise, kennis en ruime ervaring in het beoordelen van business cases en het investeren in toekomstbestendige bedrijven. Zij ondersteunen, namens de overheid, als jaren die bedrijven die de markt niet

² <https://www.rom-nederland.nl/qena/#criteria2>

ondersteund. Ik ben dan ook van mening dat zij de aangewezen organisaties zijn om COL uit te voeren.

Vraag 5

Op basis van welke criteria beoordelen de ROM's of problemen binnen een start-up verband houden met corona?

Antwoord 5

Ik heb de ROM's een beoordelingskader met criteria meegegeven voor de uitvoering van de COL-regeling. Dit beoordelingskader wordt door de ROM's gebruikt om te toetsen of een aanvraag kan worden gehonoreerd. Onderdeel van deze set criteria is de vraag of de problemen van het bedrijf verband houden met COVID-19. Dit wordt getoetst aan de hand van een 12 maands-liquiditeitsoverzicht, waaruit financieringsbehoefte ten gevolge van COVID-19 moet blijken. Hierbij moeten bedrijven aangeven wat de aanwending is van de overbruggingsfinanciering voor de komende 9 maanden. Daarnaast moeten bedrijven onderbouwen dat terugval in geprognosticeerde omzet gevolg is van COVID-19-crisis.

Vraag 6

Op basis van welke criteria beoordelen de ROM's of er voldoende vertrouwen is in de toekomst van een start-up?

Antwoord 6

Om te bepalen of een bedrijf toekomstbesteding is, moet er naast de cijfers ook worden gekeken naar de geschiedenis van het bedrijf, toekomstplannen en de persoon achter het bedrijf. Deze beoordeling kan niet worden ondervangen in een set criteria. De ROM's bezitten de expertise, kennis en ruime ervaring in het behandelen van risicovolle investeringen om de aangeleverde informatie te kunnen beoordelen en een goede afweging te maken over het toekomstperspectief van de aanvrager.

Vraag 7

Realiseert u zich dat veel start-ups de coronacrisis niet zullen overleven zonder toekenning van hun aanvraag voor een COL? In hoeverre kan en zal dit effect hebben op de innovatiekracht van Nederland? Welke uitwerking zal het niet toekennen van een COL hebben op de werkgelegenheid die start-ups bieden?

Antwoord 7

Ik realiseer me dat veel start-ups de COVID-19-crisis niet zullen overleven zonder toekenning van een COL-lening. Ik ben me ook bewust van het feit dat gelet op de gehanteerde criteria ik niet iedere start-up kan helpen. Met het huidige nood- en steunpakket (onder andere de COL, de scale-up faciliteit en de fondsversterking ROM's) beoog ik de bedrijven (waaronder start-ups) met toekomstperspectief te ondersteunen die schade ondervinden van de effecten van COVID-19. Het feit dat niet alle COL-middelen zijn gebruikt, betekent in dit geval dat de bedrijven met toekomstperspectief geholpen konden worden en niet tegen een budget tekort aanliepen. Alhoewel de COVID-19-crisis op de korte termijn inderdaad een negatief effect heeft op werkgelegenheid en innovatiekracht, heeft het steunpakket op de lange termijn een positief effect op de gezondheid van het bedrijfsleven.

Vraag 8

Bent u bereid om nogmaals kritisch naar het beoordelingsproces van de ROM's te kijken en hier verbeteringen door te voeren? Ziet u nog mogelijkheden voor de start-ups die reeds een aanvraag hebben ingediend maar zijn afgekeurd? Kunnen deze start-ups een verzoek indienen waardoor er nogmaals naar hun aanvraag wordt gekeken?

Antwoord 8

Ik ben bereid om met de ROM's in gesprek te gaan over de uitvoering van de COL en de kanttekeningen die u maakt bij de ROM's neer te leggen en samen met de ROM's te kijken naar mogelijke verbeteringen. De COL-regeling is per 1 oktober 2020 afgelopen. Dit betekent dat het niet mogelijk is om nog

verbeteringen door te voeren. Indien er in de toekomst wederom gebruik zal worden gemaakt van de COL, zal ik deze aandachtspunten meenemen. Met het oog op de inhoud van uw vraag over de mogelijkheden voor een herbeoordeling, deel ik u graag mede dat tijdens de verschillende tranches waarin de COL is uitgezet de meeste bedrijven de kans hebben gehad om hun aanvraag opnieuw in te dienen. Daarnaast zijn er vele aanvragen opnieuw beoordeeld naar aanleiding van klachten en of opmerkingen.